

भाग—ख

3. राग और उसकी जातियों को विस्तार में समझाइए।
4. उस्ताद अलाउद्दीन खान की जीवनी और योगदान को लिखिए।

भाग—ग

5. तीनताल की एकगुन, दुगुन और चौगुन लयकारियों को लिखिए।
6. तीन तोड़ों के साथ राग कल्याण में द्रुत गत का वर्णन और नोटेशन लिखिए।

भाग—घ

7. भारतीय संगीत के प्रति गुरु नानक देव जी के योगदान पर विस्तृत नोट लिखिए।
8. गुरमत संगीत के संदर्भ में निम्नलिखित शब्दों पर संक्षिप्त नोट लिखिए :
  - (क) रबाबी
  - (ख) रहाओ।

Exam. Code : 103201

Subject Code : 1023

B.A./B.Sc. 1st Semester (Batch 2021-24)

MUSIC

(Instrumental)

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—50

Note :— Attempt FIVE questions in all, selecting at least ONE question from each section. The fifth question may be attempted from any section. All questions carry equal marks.

SECTION—A

1. Write down detailed notes on the following technical terms with examples :
  - (a) Thata
  - (b) Swar
  - (c) Saptak
  - (d) Shruti.
2. Describe in detail the historical development of your own instrument.

SECTION—B

3. Explain in detail Raag and its Jaatis.
4. Write down the life sketch and contribution of Ustad Allaudin Khan.

SECTION—C

5. Write down Ekgun, Dugun and Chaugun Layakaries of Teentaal.
6. Write the description and notation of Drut gat in Raag Kalyan with three toras.

SECTION—D

7. Write down detailed note on the contribution of Guru Nanak Dev Ji towards Indian Music.
8. Write short notes on the following terms in the context of Gurmat Sangeet :
  - (a) Rababi
  - (b) Rahao.

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :— ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

ਭਾਗ—ੳ

1. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਤੇ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
  - (ੳ) ਥਾਟ
  - (ਅ) ਸਵਰ
  - (ੲ) ਸਪਤਕ
  - (ਸ) ਸ਼ਰੁਤੀ।
2. ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਸਾਧਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—ਅ

3. ਰਾਗ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
4. ਉਸਤਾਦ ਅਲਾਉਦੀਨ ਖਾਨ ਦੀ ਜੀਵਨੀ ਅਤੇ ਯੋਗਦਾਨ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ—ੲ

5. ਤੀਨਤਾਲ ਦੀ ਇਕਗੁਨ, ਦੁਗੁਨ ਅਤੇ ਚੌਗੁਨ ਲੈਅਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲਿਖੋ।
6. ਤਿੰਨ ਤੋੜਾਂ ਨਾਲ ਰਾਗ ਕਲਿਆਣ ਵਿੱਚ ਦੁਰੁਤ ਗਤ ਦਾ ਵਰਨਣ ਅਤੇ ਨੋਟੇਸ਼ਨ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ—ਸ

7. ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰਤੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
8. ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਉੱਤੇ ਲਘੂ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
  - (ੳ) ਰਬਾਬੀ
  - (ਅ) ਰਹਾਉ।

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— ਪ੍ਰत्येक भाग में से कम से कम एक प्रश्न का चयन करते हुए, कुल पाँच प्रश्न करें। पाँचवा प्रश्न किसी भी भाग में से किया जा सकता है। सभी प्रश्नों के समान अंक हैं।

भाग—क

1. निम्नलिखित तकनीकी शब्दों पर उदाहरण सहित विस्तृत नोट लिखिए :
  - (क) थाट
  - (ख) स्वर
  - (ग) सप्तक
  - (घ) श्रुति।
2. अपने स्वयं के वाद्य के ऐतिहासिक विकास का विस्तार में वर्णन करें।